

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора Кобзаря Олександра Федоровича на дисертацію Ісаєнка Ігоря Володимировича «Адміністративно-правовий механізм профілактики правопорушень проти громадського порядку та безпеки Національною поліцією України», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дослідження. Однією з важливих складових діяльності органів Національної поліції України є здійснення профілактичних заходів, спрямованих на запобігання вчиненню кримінальних та інших правопорушень, в тому числі тих, що посягають на громадський порядок та безпеку. Від якісного здійснення поліцією профілактичної роботи значною мірою залежать соціальна стабільність та загальний стан правопорядку в державі. Проте на цей час практична реалізація Національною поліцією наданих їй повноважень з профілактики правопорушень супроводжується виникненням низки проблемних питань, частина з яких спричинена недосконалістю законодавства.

Варто відзначити, що згідно з Комплексним стратегічним планом реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України, схваленим Указом Президента України від 11 травня 2023 р., одним із стратегічних пріоритетів визначено дієвість і ефективність органів правопорядку як невід’ємної складової сектору безпеки і оборони, в межах якого вони забезпечують національну безпеку України, у тому числі громадські безпеку й порядок. Зазначене у повній мірі стосується й необхідності посилення дієвості та ефективності профілактичної діяльності Національної поліції як однієї з передумов для зміцнення громадської безпеки і порядку.

В цьому контексті постає питання щодо покращення адміністративно-правового механізму профілактики правопорушень проти громадського порядку та безпеки Національною поліцією України, з урахуванням здобутків науки адміністративного права.

Окремі аспекти адміністративно-правового забезпечення діяльності правоохоронних органів щодо профілактики правопорушень взагалі та правопорушень проти громадського порядку та безпеки зокрема раніше висвітлювалися у багатьох наукових працях. Проте комплексно питання адміністративно-правового механізму профілактики правопорушень проти громадського порядку та безпеки Національною поліцією України на дисертаційному рівні дотепер не досліджувалися.

Наведені чинники у своїй сукупності визначають актуальність теми дисертаційної роботи.

Мета та завдання, методологія дослідження, його структура. Метою дисертаційного дослідження визначено обґрунтування нових теоретичних положень щодо адміністративно-правового механізму профілактики правопорушень проти громадського порядку та безпеки Національною поліцією України, а також розробку пропозицій стосовно удосконалення такого механізму.

Відповідно до цієї мети в дисертації поставлено та вирішено такі завдання: визначення сутності, видів та змісту правопорушень проти громадського порядку та безпеки; характеристика громадського порядку та безпеки як об'єкту адміністративно-правової профілактики; розгляд поняття та змісту адміністративно-правової профілактики правопорушень проти громадського порядку та безпеки Національною поліцією України; аналіз стану нормативно-правового регулювання адміністративно-правової профілактики правопорушень проти громадського порядку та безпеки Національною поліцією України; з'ясування місця та ролі Національної поліції України у профілактиці правопорушень у сфері громадського порядку та громадської безпеки; дослідження повноважень Національної поліції України щодо здійснення адміністративно-правової профілактики правопорушень проти громадського порядку та безпеки; узагальнення зарубіжного досвіду функціонування адміністративно-правового механізму профілактики правопорушень проти громадського порядку та безпеки;

визначення шляхів удосконалення адміністративно-правової профілактики правопорушень проти громадського порядку та безпеки Національною поліцією України.

Для досягнення визначеної мети та завдань дисертант належним чином використав загальнонаукові та спеціальні методи, які є засобами наукового пошуку. Їх застосування обумовлено системним підходом, що дозволило сформулювати цілісну характеристику адміністративно-правового механізму профілактики Національною поліцією правопорушень, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку.

Результати дисертаційного дослідження І.В. Ісаєнка базуються на вивченні широкого кола наукових джерел та відповідного емпіричного матеріалу.

Структура дисертації є логічно побудованою та ґрунтується на комплексному підході до вирішення проблем адміністративно-правового механізму профілактики Національною поліцією правопорушень, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку.

Зокрема, у першому розділі дисертації «Теоретико-правова характеристика профілактики правопорушень проти громадського порядку та безпеки» автором: визначено особливості правопорушень проти громадського порядку та безпеки, наведено класифікацію таких правопорушень та охарактеризовано їх правову природу; здійснено комплексний аналіз громадського порядку та безпеки як об'єкта адміністративно-правової профілактики, висвітлено основні структурні особливості, пов'язані зі змістовним наповненням відповідного явища та поняття, що в свою чергу дозволило подальше формування його характеристики як комплексу суспільних відносин, щодо яких здійснюється профілактика; визначено поняття адміністративно-правової профілактики правопорушень, яка включає комплекс заходів, що здійснюються органами державної влади, зокрема Національною поліцією України, з метою запобігання правопорушенням, виявлення та усунення їх причин і умов.

У другому розділі дисертації «Адміністративно-правові основи профілактики правопорушень проти громадського порядку та безпеки Національною поліцією України» надано характеристику нормативним джерелам регулювання профілактики правопорушень проти громадського порядку та безпеки. Визначено характерні ознаки системи нормативно-правових актів, що регулюють здійснення Національною поліцією профілактики правопорушень проти громадського порядку та безпеки. Запропоновано класифікацію таких нормативно-правових актів за юридичною силою та сферами застосування; обґрунтовано позицію про те, що здійснення Національною поліцією України адміністративно-правової профілактики безпосередньо впливає на рівень правопорядку в державі та можливості зазначеного органу влади щодо забезпечення правопорядку в довгостроковій перспективі; охарактеризовано сукупність відповідних повноважень поліції, а також методи та засоби їх реалізації.

У третьому розділі дисертації «Напрями удосконалення адміністративно-правової профілактики правопорушень проти громадського порядку та безпеки Національною поліцією України» досліджено досвід різних країн у сфері адміністративно-правової профілактики правопорушень проти громадського порядку та безпеки, зокрема країн Європейського Союзу, США, Канади та інших; проведено оцінку поточного стану профілактики правопорушень Національною поліцією України. Виявлено основні проблеми у відповідній сфері, серед яких недостатнє фінансування, кадрові проблеми, недосконала нормативно-правова база, відсутність ефективної взаємодії з громадськістю та іншими державними органами.

Достовірність і новизна сформульованих у дисертації наукових положень, висновків та рекомендацій. Сформульовані у дисертації наукові положення, висновки та рекомендації мають належний рівень обґрунтованості та достовірності.

В дисертаційному дослідженні оцінено перспективи та можливості удосконалення адміністративно-правового механізму профілактики

Національною поліцією правопорушень, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку. Досліджено специфіку діяльності поліції, спрямованої на профілактику зазначених правопорушень, проаналізовано й узагальнено теоретичні засади та основні аспекти вдосконалення цієї діяльності.

Основні результати дисертаційного дослідження містять елементи наукової новизни. Зокрема, автором вперше визначено поняття «адміністративно-правовий механізм профілактики правопорушень проти громадського порядку і безпеки», під яким пропонується розуміти комплекс нормативних конструкцій, а також функціональних соціальних інструментів, які виступають об'єктом охоронної діяльності суб'єктів публічної адміністрації і громадськості, за допомогою яких забезпечується спокій населення, охорона життя, здоров'я, прав та свобод, гідності громадян, створення сприятливих умов для нормального функціонування державних та громадських організацій, виховання поваги до суспільства та дотримання громадської моралі.

Також вперше обґрунтовано концепцію науково-методичного забезпечення профілактичної діяльності Національної поліції, що включає розробку та наукове обґрунтування методів і підходів для запобігання правопорушенням, які загрожують громадському порядку та безпеці, аналіз сучасних викликів, вивчення передового досвіду, розробку інноваційних методик, наукове дослідження причин правопорушень, ідентифікацію груп ризику, створення програм соціальної реабілітації, проведення інформаційних кампаній та моніторинг ефективності заходів. Крім цього, запропоновано розширення повноважень Національної поліції шляхом законодавчого закріплення адміністративно-юрисдикційних повноважень, спрямованих на забезпечення можливості безперешкодного здійснення поліцейських заходів у ситуаціях, коли громадська безпека і порядок знаходяться під загрозою.

В дисертації удосконалено: розуміння профілактичної діяльності

поліції у сфері громадської безпеки і порядку як комплексу заходів, спрямованих на превенцію та протидію правопорушенням проти громадського порядку та безпеки, а також на виховний вплив щодо конкретних осіб і суспільства загалом з метою усунення негативних якостей, установок і тенденцій, що можуть вплинути на громадський порядок і безпеку; змістовне наповнення поняття взаємодії поліції з іншими суб'єктами владних повноважень та громадськими формуваннями, котре характеризується як стійка, унормована та злагоджена співпраця зазначених суб'єктів щодо реалізації принципу виховання населення у дусі недопущення вчинення правопорушень, що посягають на громадський порядок та безпеку; розуміння того, що профілактична та превентивна діяльність Національної поліції України співвідносяться як загальне та його процесуальний (процедурний) компонент, що включає в себе такі соціально-правові та адміністративні (адміністративно-юрисдикційні) дії, як запобігання та попередження правопорушень у сфері громадської безпеки і порядку Національною поліцією України, і визначає основний вектор функціонування Департаменту превентивної діяльності, що є її структурним підрозділом. Обґрунтовано пропозиції стосовно законодавчого закріплення повноважень поліції із забезпечення безпечного освітнього середовища, а також затвердження підзаконного нормативно-правового акту, спрямованого на врегулювання діяльності підрозділів Національної поліції із забезпечення безпечного освітнього середовища

Поряд із цим дістали подальшого розвитку: теоретичні положення щодо розуміння особливостей профілактичної діяльності Національної поліції як такої, що включає виявлення причин і умов, що сприяють вчиненню правопорушень, які загрожують громадському порядку та безпеці, зупинення вже розпочатого правопорушення, зменшення або попередження його негативних наслідків, а також попередження повторного вчинення правопорушення особою, яка раніше вчиняла правопорушення; обґрунтування доцільності удосконалення регулювання порядку взаємодії

дільничних офіцерів поліції із дільничними інспекторами прикордонної служби; положення щодо унормування здійснення поліцією контролю та координації придбання, видачі та зберігання спеціальних засобів громадськими формуваннями з охорони громадського порядку.

В цілому дисертаційне дослідження І.В. Ісаєнка відрізняється аргументованістю та достатньою обґрунтованістю запропонованих висновків. Автором використано достатньо широкий спектр літературних джерел. Висновки й пропозиції науково обґрунтовані і підтверджені належними інформаційними даними. Все це дозволяє позитивно оцінити рецензовану наукову працю, відзначити її новизну, самостійність виконання, належний теоретичний рівень.

Практичне значення одержаних результатів. Проведене дисертаційне дослідження сприяє розширенню та поглибленню існуючих уявлень про здійснення адміністративно-правової профілактики Національною поліцією правопорушень, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку.

Сформульовані в дисертації наукові положення, висновки та рекомендації можуть бути використані у: *нормотворчій діяльності* – під час розроблення нових і вдосконалення чинних нормативно-правових актів, що становлять правову основу діяльності Національної поліції з профілактики правопорушень, які посягають на громадський порядок і громадську безпеку; *правозастосовній діяльності* – при плануванні, організації та проведенні попереджувальних заходів суб'єктами профілактики адміністративних правопорушень, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку; *освітньому процесі* – під час підготовки підручників і навчальних посібників з дисциплін «Адміністративна діяльність», «Адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції», «Організація служби дільничного офіцера поліції» та «Поліцейська діяльність», а також розроблення науково-методичних програм для підготовки поліцейських; *науково-дослідній сфері* – як основа для подальших теоретико-правових досліджень, присвячених проблемним

аспектам роботи поліції, зокрема, питанням адміністративно-правової профілактики Національною поліцією правопорушень, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку.

Дотримання академічної доброчесності. Дисертаційна робота І.В. Ісаєнка на тему «Адміністративно-правовий механізм профілактики правопорушень проти громадського порядку та безпеки Національною поліцією України» включає результати власних досліджень здобувача. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело, що свідчить про відсутність порушення академічної доброчесності.

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації та в опублікованих працях. Основні положення та результати дисертації відображено у дев'яти наукових працях, з яких чотири наукові статті у виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України, одна стаття у зарубіжному науковому фаховому виданні, чотири тези доповідей на науково-практичних конференціях.

Оформлення дисертації відповідає встановленим МОН України вимогам.

Зауваження за змістом дисертації. Загалом позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження І.В. Ісаєнка, слід відзначити деякі дискусійні положення, які можуть стати підґрунтям для обговорення під час захисту:

1. У підрозділі 1.3 «Поняття та зміст адміністративно-правової профілактики правопорушень проти громадського порядку та безпеки Національною поліцією України» дисертант наголошує, що під загальною профілактикою адміністративних правопорушень, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку, слід розуміти діяльність державних органів і громадських організацій (суб'єктів профілактики), спрямовану на виявлення причин правопорушень і умов, що сприяють їх здійсненню, розробку і здійснення заходів щодо їх усунення (заходи

профілактики). Вона реалізується при активному використанні соціальних, економічних, політичних, правових та інших чинників. Поряд із цим індивідуальну профілактику адміністративних правопорушень вчені визначають як діяльність уповноважених органів з «індивідами», тобто окремими, конкретними людьми, носіями неповторних особливостей особистості, що сформувалися у результаті обставин їх розвитку, життєдіяльності та виховання. У розвиток цієї тези І.В. Ісаєнко наводить низку думок інших науковців з приводу такої характеристики профілактики адміністративних правопорушень.

У зв'язку із зазначеним вбачається, що сформульовані здобувачем висновки щодо порушеного питання варто було б відобразити у рубриці «Наукова новизна одержаних результатів» та врахувати у підсумкових висновках по дисертації, що сприяло б більш повному та коректному викладенню результатів, які містять елементи наукової новизни.

2. У другому розділі дисертації «Адміністративно-правові основи профілактики правопорушень проти громадського порядку та безпеки Національною поліцією України» надано характеристику нормативних джерел регулювання профілактики правопорушень проти громадського порядку та безпеки, місця та ролі Національної поліції у адміністративно-правовій профілактиці правопорушень у сфері громадського порядку та громадської безпеки, а також повноважень Національної поліції щодо здійснення адміністративно-правової профілактики таких правопорушень.

Визнаючи необхідність наукового опрацювання зазначених питань, варто водночас наголосити на тому, що в межах розкриття адміністративно-правових основ профілактики правопорушень проти громадського порядку та безпеки Національною поліцією України потребує наукової уваги й низка інших аспектів, як-то: особливості юридичної відповідальності працівників поліції за невиконання посадових обов'язків щодо профілактики правопорушень проти громадського порядку та безпеки, а також адміністративно-правові методи та форми здійснення такої профілактики.

3. У підрозділі 2.2 «Місце та роль Національної поліції у адміністративно-правовій профілактиці правопорушень у сфері громадського порядку та громадської безпеки» акцентується увага на тому, що роль та місце Національної поліції України в адміністративно-правовій профілактиці правопорушень у сфері громадського порядку та безпеки проявляються в змісті цієї самої діяльності, що є системою заходів із запобігання вчиненню протиправних дій та здійснення виховного впливу на свідомість осіб з метою усунення їх негативних якостей та деструктивних упереджень. Найбільш виразно роль поліції проявляється в реалізації таких заходів, як: участь у розробленні та реалізації програм запобігання правопорушенням, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку, а також спеціальних планів профілактики цієї групи адміністративних правопорушень; організація взаємодії з громадськістю (в тому числі з громадськими формуваннями правоохоронної спрямованості), органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, організаціями та установами у профілактиці адміністративних правопорушень у сфері громадського порядку та громадської безпеки.

Не заперечуючи правильності такого висновку, вважаємо за потрібне вказати дисертанту на необхідність більш детального розгляду питання щодо визначення місця Національної поліції України в системі різних учасників суспільних відносин, які тією чи іншою мірою задіяні у профілактиці правопорушень у сфері громадського порядку та громадської безпеки, що може стати напрямом подальших досліджень.

4. Для посилення практичної значущості дисертаційного дослідження автору було б доцільно на основі узагальнення одержаних результатів розробити комплексний проєкт Закону України щодо внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань забезпечення громадського порядку та безпеки, оформивши такий проєкт як додаток до дисертації.

Висловлені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку роботи та істотно не зменшують її теоретичного та практичного рівня.

Теоретико-прикладні висновки дисертації становлять підґрунтя для проведення подальших наукових досліджень з цієї тематики, певною мірою сприяють розвитку теорії адміністративного права та вдосконаленню правозастосовної практики у відповідній сфері суспільних відносин.

Загальний висновок. Дисертація Ісаєнка Ігоря Володимировича «Адміністративно-правовий механізм профілактики правопорушень проти громадського порядку та безпеки Національною поліцією України» є завершеною кваліфікаційною працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що у сукупності розв'язують конкретне наукове завдання щодо удосконалення адміністративно-правового механізму профілактики Національною поліцією правопорушень, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку.

Дисертаційне дослідження відповідає вимогам пунктів 9, 11-13 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 (із змінами), а автор дисертації – Ісаєнко Ігор Володимирович – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:
начальник факультету забезпечення
державної безпеки Київського інституту
Національної гвардії України,
доктор юридичних наук,
професор

Олександр КОБЗАР

Підпис засвідчую

Начальник ВКР-КІНГУ

С. В. Загородній

Донецький державний університет
 внутрішніх справ

Вх. № _____

« 12 » 12. 20 24 р.